

Växt- och kontrollavdelningen

Jordbruksverkets växtskyddsstrategi 2026–2030

Inledning

Växter är basen för livsmedelskedjan och grunden för att vi ska kunna producera livsmedel, foder och andra växtbaserade produkter. En god växthälsa är en viktig förutsättning för att livsmedelsförsörjningen ska kunna upprätthållas i ett nytt säkerhetspolitiskt läge och i ett förändrat klimat. Det finns därför stora vinster att hämta av att vi kan arbeta strukturerat och framåtsyftande inom växtskyddsområdet för att bidra till att skapa och upprätthålla en god växthälsa.

Sammantaget har vi många uppgifter och ett brett ansvar när det gäller växtskydd. Det handlar inte bara om växtskydd kopplat till jordbruks- och trädgårdsnäringen utan till viss del även skog och andra miljöer som kan påverkas av växtskadegörare.

Syftet med växtskyddsstrategin

Jordbruksverket har strategier inom växtskydds-, djurskydds- och smittskyddsområdena för att kunna arbeta strategiskt, långsiktigt och behovsstyrt med dessa frågor. I detta dokument presenteras Jordbruksverkets växtskyddsstrategi för perioden 2026–2030. Växtskyddsstrategin lyfter fram Jordbruksverkets arbete med växtskyddsfrågor och knyter ihop det med målen i Jordbruksverkets verksamhetsstrategi¹. Utifrån Jordbruksverkets ansvar och vad som framgår av styrande dokument lyfter strategin fram några särskilda prioriteringar att fokusera på under perioden.

Växtskyddsstrategin är en utgångspunkt för att göra de prioriteringar och vägval som behöver göras i vårt arbete med växtskyddsfrågorna. Genom växtskyddsstrategins prioriteringar kan tillgängliga resurser användas rätt. Innehållet i växtskyddsstrategin är också ett underlag att utgå från när vi behöver kommunicera de prioriteringar Jordbruksverket gör inom växtskyddsområdet externt.

¹ [Verksamhetsstrategi 2025–2030 - Intranätet](#), Jordbruksverkets diarienummer 1.1.1-02443/2025-1.

Jordbruksverkets verksamhetsstrategi är grunden för arbetet med växtskyddsfrågor

Jordbruksverket har en verksamhetsstrategi som gäller mellan åren 2025 – 2030. Där framgår att Jordbruksverkets uppdrag är att främja en ökad, robust och hållbar matproduktion och god djurvelfärd i hela Sverige. Det är också att bidra till en levande landsbygd. Arbetet med växtskyddsfrågor är en del i att genomföra verkets uppdrag och verksamhetsstrategin är grunden för detta arbete.

Arbetet med växtskyddsfrågorna ska bidra till ett eller flera av de tre målen för effekter i samhället som pekas ut i verksamhetsstrategin.

- Sverige ska ha en konkurrenskraftig, lönsam och ökande matproduktion.
- Sverige ska nå miljömålen och produktionen ska bli mer resurseffektiv.
- Sverige ska ha en god djurhälsa, en god djurvelfärd och ett gott växtskydd.

Målen är viktiga för samhällsutvecklingen och vi delar ansvaret med andra aktörer. Samtliga tre mål har kopplingar till ansvar och uppgifter som Jordbruksverket har inom växtskyddsområdet.

I verksamhetsstrategin finns också mål för våra kärnuppdrag. Samtliga är, med undantag för de som avser djursjukvård och hantering av smittutbrott av djursjukdomar och zoonoser, också mål som är giltiga och relevanta för växtskyddsområdet och en grund för vårt arbete. De mål för våra kärnuppdrag som rör växtskyddsområdet är:

- Vår rådgivning efterfrågas och ligger i framkant
- Vår ärendehandläggning är effektiv och korrekt och vi gör utbetalningar i tid
- Våra regler bidrar till måluppfyllelse och upplevs som enkla att förstå och efterleva
- Vi förebygger och hanterar växtskadegörare, såväl uthålligt som hållbart
- Vår tillsyn, kontroll och vägledning är effektiv
- Våra kunskapsunderlag och strukturerade data är direkt användbara av politiken och näringen
- Vi kan bedriva samhällsviktig verksamhet under kriser och ytterst krig.

Verksamhetsstrategin lyfter dessutom behovet av att utveckla våra arbetssätt och förmågor. Viktiga utvecklingsområden är *Det goda kundmötet* och *Det effektiva Jordbruksverket*. Arbetet med dessa två områden är själva kärnpunkten i verksamhetsstrategin. Det innebär att vi sätter kunden i centrum, styr mot effektivisering, använder digitaliseringens möjligheter, stärker vår innovations- och förändringsförmåga, utgår från ett helhetsperspektiv, förbättrar vår interna och externa samverkan och har en kompetensförsörjning som möter framtidens behov.

Önskat läge på växtskyddsområdet

På växtskyddsområdet vill vi bidra till en hållbar utveckling som kan tillgodose dagens behov av livsmedel, foder och andra växtprodukter utan att försämra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Det gör vi genom att undersöka

vilken påverkan vårt arbete och de beslut vi tar har och kan få ur ett ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv. Vi försöker hitta lösningar som är så bra som möjliga ur alla dessa tre hållbarhetsaspekter och bidrar till en konkurrenskraftig, lönsam och ökande matproduktion.

Vi vill också bidra till en robust produktion som är motståndskraftig mot yttre och inre påverkan. Med det menar vi en produktion som kan hantera ändrade förutsättningar och bidra till en tryggad nationell produktion av livsmedel och andra växtprodukter.

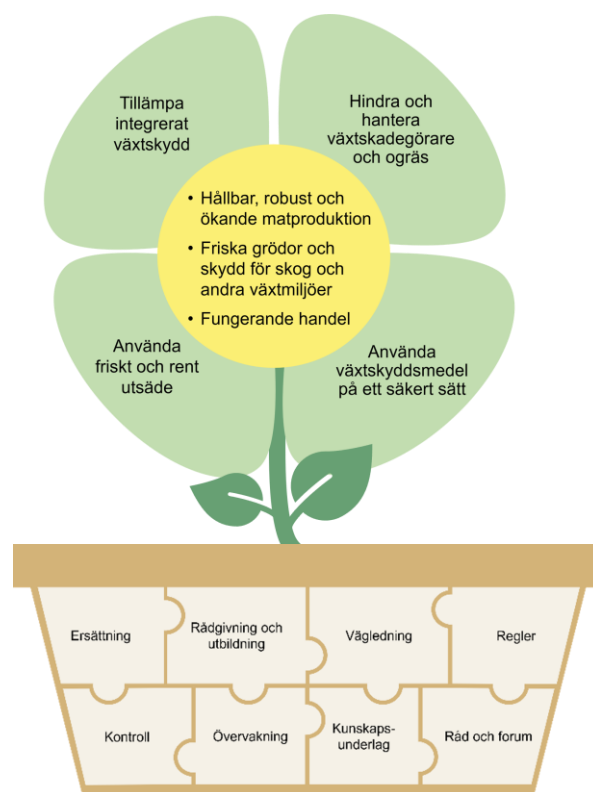
På växtskyddsområdet, i arbetet med att lösa våra uppgifter och bidra till att relevanta samhällsmål uppnås, är vårt önskade läge ett:

Hållbart och robust växtskydd som säkerställer friska grödor, skyddar skog och andra växtmiljöer, främjar en trygg livsmedelsförsörjning och underlättar handel.

Insatser på fyra områden

För att nå det önskade läget inom landet såväl under fredstida förhållanden som vid höjd beredskap behöver förhållanden skapas där:

- I. introduktion, etablering och spridning av växtskadegörare och ogräs som har eller kan få stor påverkan på växter, växtprodukter, växtodling, skog eller andra växtmiljöer kan hindras och där handel sker på ett växtskyddsmässigt säkert och enkelt sätt.
- II. integrerat växtskydd tillämpas i all odling och växtskyddsproblem som har eller kan få stor påverkan på odlingen i landet kan hanteras effektivt med tillgängliga växtskyddsmetoder och växtskyddsmedel.
- III. friskt och rent utsäde samt friskt växtförökningsmaterial finns tillgängligt och används i både lantbruks- och trädgårdsgrödor.
- IV. växtskyddsmedel hanteras och används på ett sätt som är säkert för både människor, djur och miljö².

För att tas oss mot det önskade läget behöver vi genomföra insatser inom områdena (I-IV) de kommande åren. 1035 744

² Miljö inkluderar här även påverkan på biologisk mångfald och kvalitetsaspekter som rör yt- och grundvatten.

Prioriteringar och indikatorer

Arbetet med prioriteringarna fortsätter i verksamhetsplaneringen

Gemensamma respektive specifika prioriteringar för respektive områdena i det önskade läget beskrivs nedan. Arbetet med prioriteringarna kommer att kräva ett brett angreppssätt och att flera aktiviteter genomförs. Vid verksamhetsplaneringen kommer vi att ta fram de aktiviteter som vi ska genomföra inom de fyra områdena. Arbetet med aktiviteterna tas vidare i det ordinarie arbetet med planering och uppföljning av verksamheten.

För uppföljning av växtskyddsstrategin under respektive område är några aktiviteter redan nu utpekade då de kommer att utgöra indikatorer på hur arbetet enligt växtskyddsstrategin fortlöper. Respektive område fylls därutöver årligen på med aktiviteter i samband med verksamhetsplaneringen för kommande år. Hur vi arbetar med växtskyddsstrategin i praktiken framgår av bilaga 1.

Gemensamma prioriteringar för alla de fyra områdena I-IV

Våra utpekade ansvarsområden och uppgifter

Jordbruksverkets arbete inom växtskyddsområdet styrs till stor del av uppdrag och ansvar som framgår av olika bestämmelser, beslut och andra styrande dokument (se bilaga 2). De här utpekade ansvarsområdena och uppgifterna ger oss en första prioritering av vad vi ska göra. I den mån det finns möjlighet att anpassa ambitionsnivån i arbetet gör vi det utifrån hur arbetsuppgifterna förväntas bidra till det vi vill uppnå på växtskyddsområdet (se önskat läge ovan).

Förbättra beredskapen och arbeta med utvecklingsmålen

Med utgångspunkt i våra utpekade ansvarsområden och uppgifter ska vi under de kommande åren fram till 2030 prioritera aktiviteter som bidrar till:

- förbättrad beredskap generellt i verksamheten och i den samhällsviktiga verksamheten
- det goda kundmötet
- det effektiva Jordbruksverket.

Göra kommunikationen enklare

Inom samtliga områden prioriterar vi arbete med att göra kommunikationen enklare och mer lättförståelig för en bredare målgrupp än den som vanligtvis kommer i kontakt med frågor som rör växtskydd.

Vara beredda på anpassning till nya förutsättningar

Ett stort mått av osäkerhet i vår omvärld gör att vi behöver ha en hög flexibilitet i vår verksamhet och kunna anpassa den till ändrade förhållanden. Vid kris kan det behövas omprioriteringar beroende på omständigheterna och det kan bli aktuellt att styra om resurser till annan verksamhet. Vid höjd beredskap kommer vi att behöva rikta våra insatser mot det som är viktigt för totalförsvaret och andra verksamheter behöver stå tillbaka.

Prioriteringar och indikatorer för respektive områdena I-IV

De utpekade aktiviteterna för uppföljning av strategin framgår nedan. Under varje område anges den enhet som är huvudansvarig för att driva arbetet med aktiviteten i samverkan med andra berörda enheter och aktörer.

I. **Hindrar introduktion, etablering och spridning av växtskadegörare och ogräs samt bidra till en växtskyddsmässigt säker och enkel handel**

Inom det här området prioriterar vi arbete med:

- De växtskadegörare och ogräs vi bedömer har stor betydelse utifrån växtskyddslagen (2022:725) eller utifrån att de har eller kan komma att få stor ekonomisk, miljömässig eller social påverkan på odlingen i landet.
- Jordbruksverkets samhällsviktiga verksamhet. Vi ska bidra till att upprätthålla vegetabilieproduktionen och att upprätthålla export av varor. Under perioden fram till 2030 behöver insatser som ökar vår förmåga inom dessa områden prioriteras och genomföras.
- Effektiva kontroller och det goda kundmötet. Jordbruksverkets interna projekt Kontroll 2030 är en viktig del i arbetet.
- Förenklad och mer lättförståelig kommunikation kring frågor som rör växtskydd.

I syfte att följa upp arbetet inom området kommer vi att använda följande aktiviteter som indikatorer.

Aktiviteter som ska följas upp	Huvudansvarig	Klart senast	Utvärdering
Öka tillämpningen av riskbaserade kontroller i enlighet med resultat från projektet Kontroll 2030 inom samtliga våra kontroller på växtskyddsområdet.	Växtkontroll-enheten	2027	Antal och andel kontrollområden
Genomföra åtgärder för att kunna upprätthålla export av växter och växtprodukter vid kris eller krig, med fokus på produkter från skogen.	Import- och exportkontroll-enheten	2027	Definierade och genomförda åtgärder
Utveckla och etablera väl fungerande rutiner i samarbete med det nationella referenslaboratoriet vid SVA för diagnos av växtskadegörare.	Växtregel-enheten	2028	Bedömning baserad på retrospektiv
Påbörja utvecklingen av ett verktyg för att samla data om riskpunkter och värdväxter så att vår inventering kan genomföras på ett mer optimalt sätt än idag.	Växtregel-enheten	2029	Påbörjat, ja eller nej
Tillsammans med andra aktörer öva minst en beredskapsplan minst en gång per år och identifiera förbättringsåtgärder för hantering av prioriterade växtskadegörare.	Växtregel-enheten	2029	Antal övningar

Aktiviteter som ska följas upp	Huvudansvarig	Klart senast	Utvärdering
Ta fram ett digitalt informationsmaterial som på ett lättfattligt sätt beskriver vårt växtskyddsarbete och där Jordbruksverkets ansvar och uppgifter framgår. I materialet ska frågan om varför växtskydd är viktigt besvaras och de viktigaste centrala begreppen inom växtskyddsområdet förklaras på ett lättförståeligt sätt. Materialet ska rikta sig till en intresserad allmänhet och nyanställda vid verket.	Växtregel-enheten	2027	Färdigt material

II. Tillämpar integrerat växtskydd och kan hantera växtskyddsproblem

Inom det här området prioriterar vi arbete med:

- De växtskadegörare och ogräs vi bedömer har stor betydelse utifrån växtskyddslagen eller utifrån att de har eller kan komma att få stor ekonomisk, miljömässig eller social påverkan på odlingen i landet.
- Insatser som ökar och förbättrar tillämpningen av integrerat växtskydd i praktiken genom att ta tillvara såväl befintlig kunskap som nya rön från forskning, innovation och försök.
- Jordbruksverkets samhällsviktiga verksamhet. Vi ska bidra till att upprätthålla vegetabilieproduktionen och att upprätthålla export av varor. Under perioden fram till 2030 behöver insatser som ökar vår förmåga inom dessa områden prioriteras och genomföras.
- Ökad effektivitet och det goda kundmötet. Inom vår rådgivningsverksamhet är projektet Systemanalys av Kunskapsnav miljö och klimat (del 2) en viktig del i detta arbete.
- Insatser för att säkerställa tillgång till effektiva växtskyddsmetoder och växtskyddsmedel.
- Förenklad och mer lättförståelig kommunikation kring frågor som rör växtskydd.

I syfte att följa upp arbetet inom området kommer vi att använda följande aktiviteter som indikatorer.

Aktiviteter som ska följas upp	Huvudansvarig	Klart senast	Utvärdering
Ta fram förslag på insatser för att förbättra möjligheterna att hämta hem kunskap från källor utanför Sverige och omsätta den till att gagna svensk produktion på jordbruks- och trädgårdsområdet inom ramen för verksamheten i kunskapsnavet miljö och klimat.	Rådgivnings-enheten växtskydd	2027	Färdigt förslag
Ta fram ett förslag på en satsning på samverkan och kunskapsuppbyggnad inom området växthälsa.	Växtregelenheten	2027	Färdigt förslag

Aktiviteter som ska följas upp	Huvudansvarig	Klart senast	Utvärdering
Genomföra en utvärdering, ta fram förslag till och besluta eventuella ändringar av våra föreskrifter om integrerat växtskydd.	Miljöregelenheten	2029	Genomförd översyn Beslutad föreskrift
Genomföra insatser för att öka odlingen av sortblandningar och diversifiering i form av odlad mångfald.	Rådgivnings-enheten växtskydd	2029	Genomförda insatser
Genomföra insatser för att säkra och förbättra tillgången till växtskyddsmedel och effektiva växtskyddsmetoder för både större (Major use) och mindre (Minor use) användningsområden.	Miljöanalys-enheten	2029	Resultat från genomfört arbete

III. Använder friskt och rent utsäde och friskt växtförökningsmaterial

Inom det här området prioriterar vi arbete med:

- Jordbruksverkets samhällsviktiga verksamhet. Vi ska bidra till att upprätthålla vegetabilieproduktionen och att upprätthålla export av varor. Under perioden fram till 2030 behöver insatser som ökar vår förmåga inom dessa områden prioriteras och genomföras.
- Effektiva kontroller och det goda kundmötet. Projektet Kontroll 2030 och utvecklingen av ett nytt systemstöd för certifiering av utsäde i projektet Idun är viktiga delar i detta arbete.
- Insatser som utvecklar och förbättrar rådgivningen kring friskt och rent utsäde.
- Förenklad och mer lättförståelig kommunikation kring frågor som rör växtskydd.

För att följa upp arbetet inom området kommer vi att använda följande aktiviteter som indikatorer.

Aktiviteter som ska följas upp	Huvudansvarig	Klart senast	Utvärdering
Utveckla och införa ett nytt systemstöd (projekt IDUN) för Jordbruksverkets certifiering och övriga analyser av utsäde.	Utsädesenheten	2027	Systemet är levererat till verksamheten
Ta fram ett rådgivningsmaterial som lyfter viktiga aspekter kring risken för spridning av ogräs vid insatser för att gynna den biologiska mångfalden t.ex. odling av blommande fältkanter.	Utsädesenheten	2027	Färdigt material
Utveckla möjligheterna och förenkla arbetet med att regelbundet leverera övergripande lägesanalyser över utsädets sundhet och förekomsten av ogräs samt vid behov ge förslag på åtgärder.	Utsädesenheten	2028	Fungerande leveranser med stöd av IDUN

IV. Använder växtskyddsmedel på ett säkert sätt

Inom det här området prioriterar vi arbete med:

- Utvärdering av nuvarande handlingsplan för hållbar användning av växtskyddsmedel och framtagningen av ett förslag på en ny handlingsplan för åren efter 2027.
- Utveckla och förenkla bestämmelser, vägledning och information. Dokumentation om användningen av växtskyddsmedel är ett viktigt område för detta arbete.
- Förenklad och mer lättförståelig kommunikation kring frågor som rör växtskydd.

För att följa upp arbetet inom området kommer vi att använda följande aktiviteter som indikatorer.

Aktiviteter som ska följas upp	Huvudansvarig	Klart senast	Utvärdering
Ta fram vägledning och information om dokumentation om användningen av växtskyddsmedel.	Miljöregelenheten	2028	Genomförd aktivitet
Utvärdera nuvarande handlingsplan för hållbar användning av växtskyddsmedel	Miljöanalys-enheten	2026	Färdig utvärdering

Framgångsfaktorer

Omvärldsbevakning

En omvärldsbevakning inom området är viktig för att lösa de uppgifter vårt uppdrag innebär. Genom att ta del av vad som händer i vår omvärld som är kopplat till våra ansvarsområden bygger vi kunskap som kan underlätta vårt arbete och ger en möjlighet att ha beredskap för problem och situationer som vi kan behöva hantera här i Sverige.

Vi följer övergripande utvecklingen inom området genom statistik som tas fram inom befintliga verksamheter. Genom att följa den kan vi få en indikation på hur väl vårt arbete fungerar. Det kan ske genom att notera och följa:

- Hur många av fynden av reglerade skadegörare som vi ännu inte har hanterat. Balansen mellan fynd och hanterade fall kan variera från tid till annan men bör inte öka över tid.
- Genomförandet av kontroller på växtskyddsområdet i förhållande till planerat antal.
- Resultat från nationella tillsynsprojekt.
- Resultat av kundundersökningar som genomförs bland annat i samband med utbildningar.

Det finns också en rad möjligheter att mer övergripande följa utvecklingen på växtskyddsområdet. Det berör uppföljning och utvärdering som sker kopplat till Sveriges

handlingsplan för hållbar användning av växtskyddsmedel³, Sveriges miljömål⁴, EU:s vattendirektiv⁵, Livsmedelsstrategin⁶, resultat från prognos- och varningsverksamheten, inventeringar, revisioner från EU-kommissionen, sammanställning av kvalitén på utsädet vid certifiering m.m.

Sammantaget är det viktigt för verksamheten att följa och ta intryck av uppgifter och resultat av det här slaget. Trots att resultaten ofta är summan av många aktörers insatser, såsom odlaren, företag inom växtodlingsområdet, forskning och myndigheter, kan de ändå ge vägledning kring behov som bör fångas upp i verksamheten.

Samarbete och samordning

För att nå framgång i arbetet med växtskyddsfrågorna är samarbete och samordning av arbetet avgörande för att skapa en sammanhållen och resurseffektiv växtskyddsverksamhet inom Jordbruksverket. Det gäller såväl internt mellan berörda enheter som med olika externa aktörer både inom och utanför Sverige. Vi tar vara på dessa möjligheter för att vårt arbete ska bli effektivare och resultatet av vårt arbete bli bättre. Genom samverkansgrupper, projektutlysningar och FoU-stöd med mera erhålls kunskap om behov av utveckling och satsningar inom växtskyddsområdet. Den strategiska växtskyddsgruppen, Ämnesgruppen för giftfri miljö och Växtskyddsrådet är exempel på forum där behov och möjligheter till samarbete kan identifieras. Genom att identifiera och genomföra insatser och projekt som stödjer samverkan inom växtskyddsområdet, visar vi hur verksamheterna på växtskyddsområdet hänger ihop och påverkar varandra.

Bygga upp kunskap och behålla kompetens

En viktig förutsättning för arbetet är tillgången till kompetens och kunskap. Vi behöver därför ha ett aktivt arbete för att bygga upp, behålla och sprida kunskap och kompetens i vår verksamhet. Genom att återkommande inventera behovet av och erbjuda möjlighet till utbildning och fortbildning till berörd personal kan vi öka kunskaperna. De behov som preciseras beaktar vi också i samband med de rekryteringar som görs.

Initiera grundforskning, tillämpad forskning och försöksverksamhet

Det ingår inte i Jordbruksverkets uppdrag att i egen regi bedriva grundforskning, tillämpad forskning och försöksverksamhet. Samtidigt har vi ett stort behov av de resultat

³ [Nationell handlingsplan för hållbar användning av växtskyddsmedel för perioden 2023–2027 - Regeringen.se](#).

⁴ [Sveriges miljömål](#).

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område.

⁶ [En livsmedelsstrategi för jobb och hållbar tillväxt i hela landet - Regeringen.se](#) Inom Livsmedelsstrategin finns två viktiga insatser kring tillgången till effektiva växtskyddsmetoder som kan användas för uppföljning: dels resultaten av Minor use-arbetet och dels Växtskyddsrådets Major use-arbete.

som sådan verksamhet genererar för att bedriva vår egen verksamhet. Jordbruksverkets möjligheter att finansiera sådan verksamhet är begränsad. Det är därför viktigt att ta tillvara på andra möjligheter att medverka till att grundforskning, tillämpad forskning eller försöksverksamhet inom området initieras.

Fokus är sådan verksamhet som är inriktad på att ta fram kunskap som kan användas inom vår verksamhet för att genomföra vårt uppdrag. För att vi ska tillgodogöra oss resultaten behöver vi medvetet arbeta med att hämta hem dessa till verksamheten.

Bilaga 1: Hur jobbar vi med växtskyddsstrategin i praktiken?

Arbetet med de fyra prioriterade områdena omsätts till aktiviteter och tas vidare i det ordinarie arbetet med planering och uppföljning av verksamheten.

För att arbetet lätt ska kunna följas upp märks aktiviteter med koppling till växtskyddsstrategin i Jordbruksverkets stödverktyg Stratsys för planering och uppföljning av verksamheten. Det görs i fältet för *Växtskyddsstrategi* för respektive aktivitet. Se bilden nedan.

Där märks aktiviteten med något av alternativen:

- Hindrar introduktion, etablering och spridning av växtskadegörare och ogräs
- Tillämpar integrerat växtskydd
- Använder friskt och rent utsäde och friskt växtförökningsmaterial
- Använder växtskyddsmedel på ett säkert sätt.

Växtskyddsstrategin följs upp årligen. För uppföljningen ansvarar växtskyddschefen som till sin hjälp har den strategiska växtskyddsgruppen.

I samband med den årliga uppföljningen genomförs också en diskussion om behov av att revidera eller komplettera växtskyddsstrategin. Eventuella revideringar och kompletteringar beslutas i de fall det är aktuellt av generaldirektören i samband med den årliga lägesuppdateringen av arbetet som genomförs i form av en föredragning för generaldirektören. I det fall en revidering ska genomföras bör arbetet planeras så att den kan beaktas i planeringen av verksamheten kommande år.

Bilaga 2: Jordbruksverkets uppgifter

Jordbruksverket är Sveriges förvaltningsmyndighet inom jordbruks- och fiskeområdet och därtill knuten landsbygdsutveckling. Det innebär ett samlat ansvar för att följa och bidra till Sveriges utveckling inom jordbruk, djurhållning, fiske, rennäring, trädgård och landsbygd. Jordbruksverket är också en beredskapsmyndighet med ansvar inom viktiga samhällsfunktioner och ska ha god förmåga att motstå hot och risker, förebygga sårbarheter och hantera fredstida krissituationer. Vi ska också ha god förmåga att genomföra våra uppgifter vid höjd beredskap och ytterst krig. De delar av vår verksamhet som är utpekade som samhällsviktig verksamhet är viktig för att upprätthålla samhällets grundläggande skyddsvärden och kommer att prioriteras i kris och krig. Delar av verksamheten på växtskydds- och utsädesområdet ingår i den utpekade samhällsviktiga verksamheten. Det är viktigt att dessa delar upprätthålls och att vi så långt det är möjligt säkerställer att de kan upprätthållas på en tolerabel nivå oavsett störning.

Jordbruksverket har ett brett ansvar när det gäller uppgifter som på olika sätt rör växtskydd inom framför allt jordbruks- och trädgårdsområdet, med det finns även kopplingar till skog och andra miljöer som kan påverkas av växtskadegörare.

Jordbruksverkets arbete inom växtskyddsområdet styrs till stor del av uppdrag och ansvar som framgår av olika bestämmelser, beslut och andra styrande dokument. De utgör grunden för verksamheten och är i sig en viktig utgångspunkt för prioriteringar. Nedan följer en sammanfattning av sådana uppdrag och ansvar.

I förordningen (2009:1464) med instruktion för Statens jordbruksverk och Jordbruksverkets regleringsbrev⁷ framgår delar av vårt ansvar på växtskyddsområdet. Vi har också ansvar när det gäller växtskadegörare som omfattas av regler i EU:s förordning om skyddsåtgärder mot växtskadegörare⁸ och av den svenska växtskyddslagen (2022:725). Det gäller också bestämmelser om utsäde och växtförökningsmaterial.

Jordbruksverket har även uppgifter kopplade till miljöbalken och förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel. Där framgår bland annat ansvar för regler som rör integrerat växtskydd, dokumentation vid spridning av växtskyddsmedel, utbildningskrav för att få använda växtskyddsmedel, tillstånd för att få använda växtskyddsmedel, kontroll och godkännande av utrustning för spridning av växtskyddsmedel, den nationella handlingsplanen, riskindikatorer och prioriteringar.

⁷ [Regleringsbrev 2025 Myndighet Statens jordbruksverk](#)

⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/2031 av den 26 oktober 2016 om skyddsåtgärder mot växtskadegörare, ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 228/2013, (EU) nr 652/2014 och (EU) nr 1143/2014 samt om upphävande av rådets direktiv 69/464/EEG, 74/647/EEG, 93/85/EEG, 98/57/EG, 2000/29/EG, 2006/91/EG och 2007/33/EG, EUT L 317, 23.11.2016, s. 4 (Celex 32016R2031).

- bestämmelserna om åtgärder mot vissa växtskadegörare
- kontroll vid import eller export av växter och växtprodukter
- godkännande och kontroll av aktörer som utfärdar växtpass för handel med växter och växtprodukter inom EU
- godkännande och kontroll av aktörer som märker virke och/eller träemballager
- inventeringar i syfte att verifiera förekomst av växtskadegörare
- beredskapsplanering för vissa växtskadegörare
- beslut om bekämpning i syfte att åstadkomma utrotning eller inneslutning efter bekräftad förekomst av växtskadegörare som omfattas av EU:s förordning om skyddsåtgärder mot växtskadegörare
- dialog kring och påverkansarbete gällande utformning av EU-bestämmelser samt bidrag till utveckling av internationella standarder
- handläggning av ekonomiskt stöd till försöks- och utvecklingsverksamhet inom miljöförbättrande åtgärder i jordbruket
- certifiering av utsäde och växtförökningsmaterial
- kontroll av produktion av växter kopplat till handel med växter.

Vilka arbetar med frågor som kopplar till växtskydd?

Flera verksamheter inom Jordbruksverket arbetar direkt eller indirekt med frågor som berör växtskydd. De kan på olika sätt bidra till att de strategiska målen nås. De enheter som främst hanterar växtskyddsfrågor är:

• Miljöanalysenheten	• Import- och exportkontrollenheten
• Miljöreglenheten	• Beredskapsenheten
• Växtreglenheten	• Livsmedelskedjan och exportenheten
• Utsädesenheten	• Rådgivningsenheten växtskydd*
• Utsädesanalysenheten	• Rådgivningsenheten biologisk mångfald och eko*
• Växtkontrollenheten	• Rådgivningsenheten växtnäring, klimat och vatten*

* Kunskapsnav miljö och klimat

Utöver detta finns enstaka uppgifter som har koppling till växtskyddsområdet på andra enheter t.ex. arbete olika stöd för ekologisk produktion, skyddszoner och precisionsjordbruk.

I dokumentet Generaldirektörens arbetsordning¹² för Jordbruksverket finns respektive enhets ansvarsområden beskrivna.

I arbetet använder vi flera olika verktyg, till exempel:

- regler
- vägledning
- kontroll

¹² [Generaldirektörens arbetsordning](#), Jordbruksverkets diarienummer 1.2.1-0360/2025

- rådgivning och utbildning
- kunskapsunderlag
- ekonomiska ersättningar
- råd och forum.

Nationella bestämmelser och regelverk har ofta sitt ursprung i ett arbete inom EU eller på internationell nivå. Det kan till exempel vara regelverk som utarbetas på EU-nivå eller standarder som tas fram genom samarbete i EPPO (European and Mediterranean Plant Protection Organization), IPPC (International Plant Protection Convention), ISO (International Organization for Standardization) eller CEN (European Committee for Standardization) som används som utgångspunkt för att ställa krav enligt regelverken. Genom att delta i detta arbete och systematiskt belysa de frågeställningar som diskuteras utifrån svenska förutsättningar och erfarenheten ökar möjligheterna för att nationella regelverk blir väl anpassade till förutsättningar i landet.

Inom Jordbruksverket finns några utpekade roller som är inriktade på att samordna och driva olika delar av växtskyddsarbetet. Dessa roller är:

- Växtskyddschef
- Samordnare för miljömålet Giftfri miljö
- Ansvarig för Växtskyddsrådets sekretariat.

Mer information om rollerna, se nedan.

Det finns också tre samarbeten och grupperingar som har till uppgift att öka informationsutbytet internt och externt och bidra till bättre underlag för ställningstaganden och prioriteringar inom växtskyddsområdet. De är:

- Växtskyddsrådet¹³ (extern, både myndigheter och intresseorganisationer)
- Ämnesgrupp Giftfri miljö¹⁴ (intern)
- Strategisk växtskyddsgrupp¹⁵ (intern)

Ansvar och uppgifter för växtskyddschefen

Det ska enligt 26 § förordningen (2009:1464) med instruktion för Statens jordbruksverk finnas en växtskyddschef som är Sveriges officiella växtskyddschef (COPHS) i EU och andra internationella samarbeten. Växtskyddschefen tillhör växtregelenheten och rapporterar till enhetschefen. I praktiken har växtskyddschefen följande uppgifter:

- är verkets kontaktpunkt i växtskyddsfrågor mot IPPC, EPPO, Europeiska kommissionen och andra länders växtskyddsmyndigheter

¹³ [Växtskyddsrådet ser till att det finns metoder för ett effektivt växtskydd - Jordbruksverket.se](https://www.jordbruksverket.se/vaxtskydd/vaxtskyddsradet)

¹⁴ G:\Samarbete\VM2 Växtskyddsmedel\Ämnesmöten Giftfri miljö

¹⁵ G:\Samarbete\VM2 Växtskyddsmedel\Strategiska växtskyddsgruppen, okt 2018-

- är huvudsaklig kontaktperson mot Landsbygds- och infrastrukturdepartementet i frågor om offentliga åtgärder avseende växtskadegörare
- är Sveriges representant i Rådsarbetsgruppen för Chief Plant Health Officers (COPHS)
- har ett övergripande ansvar för offentliga åtgärder avseende växtskadegörare inom verket
- ska stimulera kontakter med interna och externa arbetsgrupper och intressenter inom området offentliga åtgärder avseende växtskadegörare
- ska vara en resurs i verkets arbete med övergripande och strategiska förändringar och förbättringar (kvalitet och effektivitet) inom området offentliga åtgärder avseende växtskadegörare.

Med offentliga åtgärder avseende växtskadegörare avses i första hand verksamhet som kopplar till växtskyddslagen, men också verksamhet kopplad till delar av lagstiftningen om handel med utsäde och förökningsmaterial som avser växtskyddsfrågor.

Ansvar och uppgifter för samordnaren för Giffri miljö

Samordnarens ansvar är att:

- Vara kontaktperson för interna och externa kontakter rörande miljömålet Giffri miljö bland annat gentemot Miljömålsrådet, Landsbygds- och infrastrukturdepartementet, Klimat- och näringslivsdepartementet, andra myndigheter och media.
- Verka för horisontell samordning mellan avdelningarna på Jordbruksverket kring området Giffri miljö dvs. har en samlad överblick över hanteringen av sakfrågor och användningen av styrmedel inom området, delta i övergripande planering och struktur på uppgifter inom verksamheten, ansvara för regelbundet informationsutbyte mellan avdelningar som arbetar med frågor inom området samt se och lyfta utvecklingsbehov, brister och samordningsmöjligheter.

Uppgifter och ansvar för Växtskyddsrådets sekretariat

Växtskyddsrådet har ett sekretariat som är bemannat av två personer, en heltidstjänst från vardera Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen. Sekretariatet planerar, driver och genomför tillsammans med berörda aktörer Växtskyddsrådets arbete enligt rådets handlingsplan.